

Delavec (izhaja vsaki peti
z datumom naslednjega
dne - Narodna za celo
leto K 30,-, za pol leta
K 10,-, za četrt leta K 5,-.
Posamezne številke 40 vin
narodna v inozemstvo
suvameru več
Podjizve na uradništvo in
opravištvo
Ljubljana, Šolskega
ulica št. 6. II. nadst.
Telefon št. 725

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po 60 vinarja, pri trikrat-
ni po 58 vinarja, pri šest-
kratni po 56 vin., pri celo-
letnih objavah po 54 vin.,
za vsakokrat. — Za rezne
izjave itd. stane mm vrstica
50 vin. — Reklam so poš-
tne proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

KONACIJ MIHEVC:

Le delo nas bo rešilo!

Ako zasledujemo važne govore, po-
sebnost nemških politikov, tedaj slišimo
vedno eno, t. j.: Le delo nas bo rešilo!
— v resnici le tudi popolnoma pravilno to
naziramo:

Aknoravno se sliši, le besede tudi od
ljudi kakor duhovnikov, društvenih
dam i. dr. torej od ljudi, ki vse svoje
življenje niso nič delali vsaj nič produk-
tivnega ne, le pomen njih vendarle resni-
čen. Tudi zavedni proletarijat ima zapi-
sano v svoji nesmi, ki in prepeva že de-
setletje:

Radi delu čast!

Naše državne in življenjske potrebe
so skoro na koncu — ustvariti, produci-
raci jih ho trha, zakaj, če hočemo živeti,
jih moramo imeti.

Velikosti svoje revščine se danes še
popolnoma ne zavedamo. In zakaj ne?
Zato, ker smo danes kakor tvrda, ki je
bankerovna in, ki živi od svojih zadnjih
ostankov, dotlej, da pride eksekutor. Ali-
no se nam vidi kakor bankerovni firmi, ki
se ne sramuje, da porabi tudi prihranene
broše svoje stare kurnice. Nosi in zad-
nje črne in zadnje šavle brez podplatov,
uživamo na to, kar bi smelo priti na mizo
šele prihodnje leto, in no denar pa se za-
letimo k vsakemu, kdor nam ga le poso-
di: tolažimo ga, da mu vrnemo, ko dob-
imo volno odškodnino, izdatke občine, de-
žele in države kriremo z menicami na bu-
dočnost. Tako nezdravo gospodarstvo se
ne more dolgo držati. Naši sosede nam
kažejo na kurzni listek, koliko smo vred-
ni in naš mali človek tudi dobro ve, kol-
iko vrednosti ima naša krona.

Vsed tega danes kar dežujejo spo-
menice naših strokovnih organizacij v
strokovno komisijo in centrale naših or-
ganizacij, v katerih se zahteva rovišanje
plač in nabavnih presnevkov. Kje naj se
jemlje, če se ne ustvarja, če se ne dela
produktivno?

Bil sem v podjetju, ki ima zaposle-
nih 30 delavcev in, ki že štiri mesece
stoji, to se pravi, delavci pospravljajo
dvorišče in ko napravijo red, začne zo-
pet razmetavati in prenašati kupe stare-
ga železa, da jim ne zmanjka »dela«. Šti-
ri mesece je že odkar se ne dela nič pro-
duktivnega, in vendar se je plača že dva-
krat zvišala. Tovarnar ima pa cele kupe
narniči ter čaka in čaka, da dobi potreb-
no količino premoga in koksa da more
spraviti obrat v tek in tako storiti nekaj
v novzelen gospodarstva.

Naše lastne potrebščine, ki bi se lah-
ko izdelovale v tej tovarni moramo do-
bavljati iz inozemstva in to ne za naše
kroge marveč za živila!

To je žalostna slika naše gospodar-
ske revščine in nespretnosti naše meščan-
ske družbe!

Res je, samo delo nas bode rešilo: t-
neznosne bede! Ali kakšno pa naj bodi
to delo? Ali delo sužnja, delo kapitali-
stičnega hlapca? Ne eno, ne drugo: An-
pak delo svobodnega delavca, ki ni za
sužnjem kapitalizmu. Kadar se to zgodi
bode šlo delavstvo z vse drugačno ener-
zijo na delo. Danes pa naš delavec, če bi
svojo produkcijo podvojil, potrojil, še ved-
no ne doseže produkcije angleškega ali
na ameriškega delavca! Kje tiči toraj
vzrok? Tega so krive slabe življenjske
razmere na eni, na drugi strani pa, ker
se merodajni faktorji nič ne brigajo za po-
vzdigo naše industrije, ker so za to popol-
noma nesposobni.

Od državnega preobrata sem se mi
je nudila prilika, da sem imel opravka v
guštanski jeklarni, ki je edina in največja
v Jugoslaviji.

Prišel sem prvokrat tja, sem videl sa-
mo preplašene in izstradane delavske
obraz, obrat pa je izgledal kakor človek
v bolnišnici, ki se ga obišče tri tedne po
hudi železniški nesreči. Prišel sem drugič
čez nekaj mesecev zopet v to tovarno
sem opazil, da izgleda kakor isti bolnik
po par mesecih, ki se že opira na svoje
bergle, ima pa še hude gnojne rane. Kdo
je kriv temu, sem vprašal samega sebe?
Ali prišel sem do spoznanja, da ni pra-
vega zdravnika, ki bi znal te rane ozdra-
viti in zaceliti? Manjka toraj človeku go-
spodarja, ki razume tok časa! Ko pa pri-
dem pred par dnevi zopet v Guštanj, za-
pazim, da obrazi delavcev niso več tako
motni in brai sem z njih tudi precejšnja
premembo.

Obrat pa je vrzel svoje bergle proč
in sedaj koraka počasi, previdno in samo-
zavestno svojo pot! Odkod to hitro okre-
vanje? Našel se je mož, ki je znal po-
iskati prave zdravilke in jih postaviti na
svoja mesta: zdravilke, ki so poznali ma-
zila za te velikanske rane.

Da, mož, ki je dalekoviden, ki ve če-
sa nam najbolj treba, to je poljsko oro-
dje, ki ga naš kmet tako krvavo potrebuje
in danes že leže kupi napol izdelanega
poljskega orodja v guštanski jeklarni.

Enako je bilo na Muti, kjer je podjet-
je do nedavnega ležalo ohromelo! Danes
na ležijo kupi plugov, črtal, lopat, motik,
sekir in drugega poljskega orodja krog
kovaških ognjev.

To so prvi poizkusi spraviti besede
»le delo nas bode rešilo« v dejanje: zato
jih pozdravljamo tudi mi delavci, ki se
edini poleg zgaranega kmeta zavedamo
pomena dela! Vsako podjetje, vsak kme-
tovalec je odvisen le od smotrenege dela.
Zato je brezpogolno potrebno, da mero-
dajni faktorji posvečajo ravno tej jeklarni
največjo pozornost, da streme na vsak
način, da se produktivnost te jeklarne še
poveča, razširi, pokliče še potrebnih teh-
nikov in delavcev, da bo tembolj odgo-
varjala potrebam našega narod gospo-
darstva, da postanemo zopet mani odvis-
ni od tute industrije, ker le delo, le doma-
če delo nas bo rešilo.

Treba je pri tem misliti, da moramo
danes vsako piko dobiti iz tujine: vse tež-
ke podložne vzmeti za vagoni in auto-
mobile, vozove in drugo prihajajo k nam
iz tujih držav, dočim imamo doma neob-
delano jeklo, ki čaka veščakov in delav-
cev.

Guštanska jeklarna mora torej iz
svoje ozkosti, potrebuje razmaha, in
ta razmah se ustvari le z — delom in sa-
mo z delom. Jaka železna industrija je
glavni steber, ki vzdržuje državo: zato je
njena povzdiga nujno potrebna!

Po vseh tirih večjih kolodvorov stoje
pokvarjeni in razbiti vagoni in lokomoti-
ve, ki čakajo popravila, dasi jih tako nuj-
no rabimo, da bi nam pripeljali iz Banata
vsaj kruh. In v Ljubljani so pa hoteli, kar
300 kovinarjev vreči na cesto, češ, denar-
ja ni, da bi vas plačali! Po zaslugi so-
druga Kristana se je končno odredilo, da
prevzame sedaj državna železnica Vojno
tehnične delavnice z delavci vred in da
bodo sedaj te delavnice produktivno de-
lale.

Naše delavstvo v premogokopih
štrajka, dela pasivno resistenco, mi pa
nimamo toliko premoga, da bi mogli že
kupljeno žito prepeljati v domovino in, da
bi prišli do najpotrebnejšega, t. j. do kru-
ha. In tudi industrija se ne more razvi-
liti, ker ni premoga in surovin.

S takimi eksperimenti si delavstvo
reže rano samo v svoje meso, tisti pa, ki
delavstvo k tem napeljujejo, so ali neres-
ni in neizkušeni ali pa zlobni ljudje. Če
bo delavec producirati, potem bo tudi lah-
ko zahteval in je njegova dolžnost, da za-
hteva za svoje delo pošteno plačo, pošte-
no življenje. Toda sedaj smo v krizi, ki jo
more neproduktivnost samo povečati.

Nemški narod, ki je šel iz te vojne
najbolj poražen in osramočen, se danes
tega popolnoma zaveda, in sam proglašča,
da se le z delom lahko reši, le s povzdigo
industrije. In že danes nemški industrija-
lec postavi za 75 mark na francosko me-
jo izdelan bicikel, ki ga francoski tvorni-
čarji niti za 500 frankov ne morejo izdela-
ti. Nemški narod se zaveda, da štiri in pol
leta ni družega delal, kakor uničeval in,
da je prišel sedaj čas, ko je treba ustvar-
liti.

In nemški delavec je bil prvi, ki je
zanel pesem o delu »bodi delu čast!«

Shod tobačnega delavstva.

Osrednje društvo tobačnega delav-
stva je sklicalo za ponedeljek dne 26. t. m.
v Mahrovo hišo javen društveni shod, ki
je bil izredno dobro obiskan. K dnevnemu
redu o pogledih pri monopolski upravi
v Beogradu in o ujedinitvenju tobačnega de-
lavstva v Jugoslaviji sta poročala ss. Jo-
že Zupan in Marija Staretova, ki sta bila
kot delegata v zadevi mezdskih razmer
tobačnega delavstva pri monopolski upra-
vi v Beogradu.

Iz stvarnih in točnih poročil, ki sta
jih podala, je razvidno, da so administra-

tivne razmere pri monopolski upravi še v povojih. Zadnji dan pred odhodom delegatov je dospela brzojavka od nekega gospoda, ki je pri monopolni upravi, da je mezdno razmerje za tobačno delavstvo ugodno rešeno. Kljub temu pa je delegacija šla v Belgrad. In glejte čudo, o kakšni rešitvi sploh pri monopolni upravi ni bilo ne duha ne sluha. Sicer se je dotični gospod izgovarjal, da je bila stvar rešena, samo podpisi in prepis še manjkajo. Osmelil se je celo trditi, da je tobačno delavstvo v Ljubljani itak najbolje plačano, in se čudil vsaj na videz, čemu pač prihaja delegacija v Belgrad.

Delegata sta pri tem spoznala, da se hoče s tem tobačno delavstvo voditi za nos. Pri Savezu monopolskih radnika i radnica za Jugoslavijo, kamor sta se delegata obrnila za posredovanje, se je ugovorilo, da to ni res, ker v Srbiji sami kakor tudi v Sarajevu je razmeroma tobačno delavstvo boljše plačano kot pa v Ljubljani. Pri Savezu so se potem, izvzemši one v Srbiji, za vse tobačne tovarne sestavile enake zahteve in sicer povišek 50 odstotkov celokupnih denarnih prejemkov in še s posebnim poudarkom za onih pet tednov, ki nam monopol na dokladali dolguje. Te zahteve so se prihodnji dan od strani Saveza in delegatov pri monopolni upravi predložile. V Srbiji sami ima pa tobačno delavstvo obojestransko podpisano tarifno pogodbo, veljavno do 1. julija t. l.

Na shodu, ki je bil precej buren, sta govorila še ss. Verovšek in Kramerjeva, ki sta ožigosala razmere v tobačni tovarni in toplo priporočala ujediničenje tobačnega delavstva v Jugoslaviji. Končno je s. Lemež v jako poučnih besedah obrazložil pomen dobre in močne delavske organizacije, katera je edina rešitev za delavstvo, da se iztrga izpod kapitalističnega jarma.

Tobačno delavstvo, vaša delegata sta storila svojo dolžnost, pripravila sta pot, da se tudi ljubljansko tobačno delavstvo ujedini z že ujedinenimi tobačnimi tovarnimi v Jugoslaviji v Savez monopolskih radnika i radnica. Savez šteje že 5000 članov monopolnega delavstva, toraj ujediničimo se tja, kjer so že vse tob. tovarne v Jugoslaviji. En gospodar ena organizacija.

Obravnava glede meznega gibanja velenjskih rudarjev.

Pri pogajanjih med zastopniki rudarjev in lastništvom premogovnika v Velenju je bil sestavljen dne 13. januarja 1920. v deželni dvorci v Ljubljani, dvorana št. 65, naslednji zapisnik:

Predmet razprave, razpisane z odlokom predsedstva deželne vlade za Slovenijo, št. 15.405-19, z dne 7. januarja 1920. Obravnava o zahtevah delavcev državnega premogovnika v Velenju, predloženih s spomenico z dne 6. decembra 1919. Predsednik otvori razpravo ob 9. uri.

Prisotni: Dvorni svetnik ing. Mohor Pirnat, kot predsednik razprave; rudarski svetnik ing. Viktor Gostiša, za drž. premogovnik v Velenju; rudarski komisar Josip Močnik, za okrožni rudarski urad v Celju; dr. Milan Lemež, za poverjeništvo za soc. skrb; ing. Milan Šukič, za zvezo industrijcev v Ljubljani; ing. Ladislav Bevc kot zapisnikar; Melhijor Čobal za Unijo slov. rudarjev v Zagorju, ter zastopniki delavcev: Ferdinand Valenčak, Ivan Salesnik, Baltazar Debaršek, Andrej Martinšek, Martin L. Jelen.

Anton Fidej, Ivan Jevšenak, Lovrenc Berložnik, Vekoslav Zajc.

Delavski zaupnik Valenčak ugovarja, da je kot delavski zastopnik navzoč Vekoslav Zajc. Predsednik odloči na podlagi predloženega pooblastila, da je Zajc opravičen zastopati interese delavcev, organiziranih v Jugoslovanski strokovni zvezi.

Sklene se:

a) 14-dnevna količina za delavca 10 kg moke, za družinskega člana 4 kg moke po sedanji ceni. Ta količina se bo izdajala po možnosti, v kolikor dopuščajo dobavne razmere.

b) Mesečna količina za delavca druž. 1 in pol kg sladkorja, za člana družine 1 kg sladkorja, pridržujoč si odlok odseka za prehrano glede količine. Odsek za prehrano se naprosi, da uredi redno dobavo dovoljene količine sladkorja.

c) Mesečna količina za delavca 1 in pol kg masti, za družinskega člana tri četrt kg masti po ceni 28 K za kg. V slučaju, da se mesto masti daje slanina, se za mast določena količina zviša pri slanini za 25 od sto, slanina se bo oddajala po 24 K kilogram.

Zastopniki delavstva se s sklepom glede cene ne strinjajo in žele cene po 24 K za kg masti in po 20 K za kg slanine, kar se predloži ži kompetentni oblasti v odločitev.

č) Zastopnik Unije slov. rudarjev stavi predlog, da se dovoli mesečno delavcu pol kg kave, družinskemu članu pa en četrt kg kave po 40 K za kg; predlog pa ne najde soglasja in es sklene, da se predloži kompetentni oblasti v odločitev.

d) Zastopnik Unije slov. rudarjev stavi predlog, da se dovoli mesečno 2 litra petroleja za družino po zimi in 1 liter poleti, po 3 K liter; predlog pa ne najde soglasja in se predloži v odločitev kompetentni oblasti.

Zastopnik Unije slov. rudarjev stavi predlog, da se zvišajo obstoječe plače za 35%, vozačem pa za 50%, tudi ta predlog ne najde soglasja in se ga predloži kompetentni oblasti v odločitev.

Zastopnik Unije slov. rudarjev stavi predlog, da se zviša nabavni prispevek za 100%, kateri predlog ne najde soglasja in se predloži kompetentni oblasti v odločitev.

Zastopnik Okrožnega rudarskega urada v Celju izjavi, da se bo volitev v Bratovske skladnice v kratkem izvršila.

Zastopnik predstojništva drž. premogovnika v Velenju izjavi, da so priprave za kolonizacijo delavstva, ki ne poseduje lastnih stanovanjskih objektov že osnovane in da se bo tozadevni predlog v bližnji bodočnosti in pravočasno stavil v prestojno rešitev.

Zastopnik predstojništva državnega premogovnika v Velenju izjavi, da se bodo dežni plašči naročili.

Zahteva zastopnika Unije slov. rudarjev, da se zviša količina deputatnega premoga oženjenim na mesečno 12 q, samcem pa na mesečno 8 q ne najde soglasja, ter se sklene da se jo predloži kompetentni oblasti v rešitev.

Obratvodstvo drž. premogovnika v Velenju se naproša, naj ukrene potrebne korake, da se pri premogovniku odpre tobačna izdaja.

Obratni vodja državnega premogovnika v Velenju predlaga, da se one, ki izkoriščajo aprovizacije v samopašne namene, n. pr. prodajajo živila v koristilovne svrhe, ali pa na podlagi neistinitih

podatkov oškodujejo zalogo živil, najstrožje kaznuje s tem da se jih pred vsem od aprovizacije izključi, kar se odobri.

Sporazumne točke veljajo od vstevši 12. januarja 1920.

Razprava se zaključi ob 11. uri 45 m. Zaključeno, prečitano, podpisano.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1920.

Podpisi.

Iz strokovnih organizacij.

Prva redna skupščina Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok v Sloveniji.

Po sklepu načelstvene seje z dne 15. januarja t. l. sklicujemo prvo redno skupščino našega društva na dan 1. in 2. februarja 1920 točno ob 9. uri dopoldne v mestno posvetovalnico (mestni magistrat) v Ljubljano. — Dnevni red: 1. Poročilo načelstva; 2. poročilo tajništva; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo nadzorstva; 5. izprememba pravil; 6. razgovor o ujediničenju lesnih delavcev v Jugoslaviji; 7. volitve: a) načelstva, b) nadzorništva.

Podružnice, ki so dobile pismen poziv za izvolitev delegatov, se naprošajo, da te volitve takoj izvrše, imena izvoljenih delegatov je na priloženem sporočilu takoj javiti osrednjemu društvu.

Delegate se opozarja, da se točno udeležijo zborovanja. Vsak delegat mora imeti s seboj poverilnico podružničnega vodstva, kakor tudi svojo društveno izkaznico, brez nje se delegate ne bo moglo pripoznati. Skupščina se bo pečala z zelo važnimi nalagami, zato opozarjamo podružnična vodstva, da o doposlanem predlogu načelstva Osrednjega društva razmotrivajo, ter dajo svojim delegatom primerna navodila, da bo skupščina tem lažje izvršila svojo nalogo.

V Ljubljani, 16. jan. 1920.

Zore Viktor, predsednik. Srebnič, Andrej tajnik.

Podružnica lesnih delavcev za Ljubljano je priredila v nedeljo dne 18. t. m. mesečni shod, na katerem je razpravljala poleg običajnih poročil tudi o zvišanju prispevkov. Na shodu je poročal soodr. Senger, kako neobhodno potrebno je zvišanje prispevkov, vsled tega, ker je v bodočnosti računati, na hude mezdne boje, ki jih je možno uspešno izvajati le, če smo tudi finančno močni. Nadalje predlaga načrt povišanja prispevkov, za I. raz. od 1 K 20 vin., na 2 K 40 vin., III. od 80v. na 1 K 60, IV. od 60 v. na 1 K 20vin., pristopnina od 1 K na 4 K, II. razred se pa odpravi. Sodr. Bradeško omenja, da treba zvišanje izvesti ne samo za Ljubljano, temveč za celo Slovenijo, uvaževati je, da so stroški za vse potrebščine od lanskega leta silno narasli, isto tako imajo podružnice in Osrednje društvo z vsakim dnem večje. Ostale bratske organizacije imajo še sedaj višje prispevke, skrbeti nam je že sedaj, da se prispevki izenačijo, ker upati je, da se združenje izvrši v najkrajšem času, in sicer na federativni podlagi. Pred vojno smo plačevali tedensko toliko, kar smo zaslužili v eni uri, sedaj pa plačujemo komaj toliko, kakor zaslužimo v četrt ure. Priporočamo, da se istotako sedaj žrtvuje zaslužek ene ure tedensko. Današnje razmere so nadvse obupne in ob meznem gibanju bomo nalezeli na hud odpor Zveze industrialcev, ki imajo tudi organizacijo in plačujejo od vsakega delavca po 500 K letno, da se v slučaju stavke med seboj podpirajo. Za zgled naj nam služi organizacija industri-

Jalcev, ki je naperjena proti blagostanju delavstva. Sodr. Bučar meni, da to povišanje prispevkov nikakor ne bo zadostovalo, in bo moralo Osrednje društvo v doglednem času zopet regulirati prispevke, ter priporoča, naj se zvišajo prispevki vsaj za 200 odstotkov. Sodr. Srebrnič se boji, da bi preveliko povišanje prispevkov imelo slabe posledice, ker delavstvo na deželi, v pretežni večini manj zasluži kakor v mestih. Osrednje društvo je izbralo srednjo pot, in smo prepričani, da bodo na Zveznem občnem zboru tudi vsi zunanji delegati za naš predlog. Sodr. Tokan, povdarja, da slabotni omahujejo zaradi povišanja prispevkov, je brez dvoma, zvišanje pa je potrebno, da se organizacija ojači. Naš list »Delavec« je premajhen, ga moramo povečati, imeti moramo tudi denarna sredstva za agitacijo, ustanoviti je treba knjižnice. Potrebno je, da obdržimo osemurni delavnik, ki bi ga nam podjetniki radi zopet vzeli. Organizacija je poklicana, da prepreči vsako tako nakano organiziranega kapitala. Naraščanje draginje ne bo prenehalo, boriti se nam je z močnejšim nasprotnikom. Predpogoj naše eksistence je, da ustvarimo močan obrambni fond, čim večje prispevke plačujemo, tem večje uspehe nam bo mogoče izvajati od izkoriščevalcev. Končno je shod sprejel predlog s. Žargija, da se bo plačevalo prispevke I. razr. 2 K 40 vin. in 60 vin. za lokalni stavkovni sklad, skupno 3 K tedensko. Za delegate na »Zvezni zbor« se je izvolilo sledeče: sođr. Pogačnik, Bradeško, Lenassi in Žargi.

Osrednje društvo usnjarijev in sorodnih strok opozarja vse funkcionarje, posebno pa blagajnike krajevnih skupin na sklep glavnega odbora z dne 24. januarja 1920, tičoč se prispevkov za stavkni sklad. Po tem sklepu namreč imajo vse podružnice tudi prispevek za stavkni sklad redno odračunavati glavnemu odboru. Z rednimi mesečnimi odračuni je torej obenem pošiljati tudi prispevke za stavkni sklad. Upostaviti je prispevke za stavkni sklad v mesečnih obračunih pod rubriko »drugi dohodki«.

Občni zbor čevlarske podružnice v Trzinu se je vršil dne 25. januarja v salonu konsumnega društva, na katerem so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednikom Tomšič Ivan, tajnikom Ivan Ledrer, blagajnikom Rok Kogoj, namestnikom Ivan Kosmač, Avgust Paulin, Ivan Kramar, v nadzorstvo Simon Primožič, Ignac Mežek, in Jože Bukovnik. Sodr. Novšah je v svojem govoru razložil potrebo in korist strokovne organizacije ter poudarjal, da le v slogi je moč, ki je pa ravno sedaj potrebna, ko so si industrialci trdno zvezali ter hočejo delavstvo čevlarske kakor usnjarske stroke še nadalje izkoriščati. Naloga vsacega tovariša je, da stori vse za svojo korist. Z veseljem konstatiram da je pri delavstvu v Trzinu veliko zanimanje za organizacijo.

Dopisi.

Brezno-Huda jama je premogovnik blizu Laškega in last trboveljske premogokopne družbe. Mnogokrat smo že bičali razmere v tem premogovniku, toda gospodje se ne zganejo; delajo se, kakor bi jih vse to nič ne brigalo. Če poročamo o nedostatkih, storimo to zaradi tega, da se odpravijo kolikor je mogoče, in jako nes pametno bi bilo, če bi hotela družba v Trbovljah izigrati delavstvo v Brezno-Hudi jami z doslednim preziranjem njih opravičenih zahtev. V tem premogovniku dela več predpisanih kopačev v rovu, ki silno moči, tako, da so delavci v njem v dveh urah popolnoma premočeni. In

kaj dela naš gospod ravnatelj? Dočim plača kopačem 30 K, kar tudi ni velika plača, plačuje rezervne kopače in vozače samo po 15 do 18 K. Povejte, gospodje, ali ni to premalo v današnjih razmerah? Zahtevamo odločno, da se nam v tem pogledu kmalu pomaga. Pri vseh premogovnikih trboveljske družbe, kamor spadamo tudi mi, ne ločijo kategorij. To zahtevamo tudi tukaj. Upajmo, da gospodje ne bodo več delali po svojih trdih glavah, ker je naša zahteva opravičena.

Rajhenburg. Strokovna in politična organizacija naznanja s tem žalostno vest, da je dne 17. januarja 1920 umrl naš sodrug Poznič Franc, paznik v Rajhenburgu. Pokojnik je bil vedno reden in zvest član naših organizacij. Časten mu bodi spomin med prijatelji, znanci in sodrugi.

Tržne cene živil

na ljubljanskem trgu meseca septembra 1919 in januarja 1920.

Cene živilom trajno naraščajo. V zadnjem pregledu smo navedli cene za daljšo dobo, v kateri so bile cene deloma tudi padle. Današnji pregled nam pa zopet kaže dvig cen, ki so uradno ugotovljene. Cene za govedino so bile uradno določene, proti čemer pa mesarji najodločneje protestirajo. Sladkor in moka, ki sta navedena v pregledu se po navedenih cenah sploh te dni ne dobijo. Prave cene, zlasti v tajni kupčiji so pa še znatno višje. Valutna regulacija, ki jo nameravajo v Belgradu izvesti, nam bo pa najbrže že prihodnje mesece povzročila novo dviganje cen. Naj sledi tu pregled ljubljanskih cen za najvažnejša živila.

Govedina kg:

	Sept. 1919	Jan. 1920
	K v	K v
Meso I.	16	15.70
Meso II.	14	13.70
Vampi	5	6
Pljuča	4	6
Loj	14	25

Teletina kg:

Meso I.	14	18
Meso II.	12	17
Jetra	14	18

Svinjina kg:

Meso I.	20	26
Meso II.	18	25
Pljuča	10	12
Jetra	12	16
Glava	8	12
Slanina sveža	32	46
Slanina prekajena	32	48
Mast	36	50
Meso prekajeno	30	34
Parklji, prekajeni	8	12
Glava, prekajena	10	14

Klobase kg:

Krakovske	42	44
Safalade in hrenovke	26	34
Kranjske, sveže	32	38
Kranjske, prekajene	36	44

Perutnina komad:

Kokoš	24	40
Raca	24	55
Gos	38	100

Divjačina kg:

Zajec, domači	12	24
---------------	----	----

Mleko, jajca, maslo, sir kg:

Surovo maslo	40	52
Čaino maslo	50	60
Maslo	44	52
Mleko liter	2.50	3.20

Jajca, komad	—,90	1.80
Sir, polemadoski	52	72
Sirček	8	10

Pijača liter:

Vino, staro	14	18
Vino, novo	10	18
Pivo	3	6
Žganje	—	54

Sadje kg:

Hruške III. vrste	3	6
Hruške II. vrste	4	7
Hruške III. vrste	3	6
Jabolka I. vrste	4	10
Jabolka II. vrste	3	8
Jabolka III. vrste	1.60	6

Specerijsko blago kg:

Riž	18	28
Kava II. vrste	54	72
Kava II. vrste pražena	96	88
Sol	2	2.40
Testenine	10	12
Kis, navaden, liter	4.40	5.20
Kis, vinski, liter	6.20	6.20
Olje, namizno, liter	44	70
Olje, jedilno, liter	30	64
Sladkor, kg	7.60	12.40

Žito, 100 kg:

Pšenica	230	650
Rž	230	550
Ječmen	280	550
Oves	240	320
Proso	220	500
Koruza	220	480
Fižol, ribničan	500	600
Fižol, prepeličar	550	600
Leča	—	1000

Mlevski izdelki kg:

Pšenična moka št. 1	4.66	8.50
Pšenična moka, št. 7	—	5.50
Kaša	4	8
Ješprenj	4	8
Koruzna moka	2	5
Koruzni zdrob	3	6
Pšenični zdrob	5	6
Ajdova moka I.	6.50	9.—
Ajdova moka II.	—	7.—

Kruh kg:

Bel	5	8
Črn	2	5

Kurivo:

Drva, trda m ³	100	180
Drva, mehka m ³	90	110
Premog, kočevski q	20	22.50

Zelenjava in podzemljine kg:

Radič	1.40	12
Spinača	—	10
Peteršili	2	6
Čebula	1.20	6.—
Česen	3	20
Zelenjava za kuho	2	6
Krompir, pozni	1.20	2.20

Kislina kg:

Zelje, kisl	1	3
Repa, kisl	1.20	2.40

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 6. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 51. tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom te tedaj izplača, če je vsaj 51. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Domači pregled.

Občinske volitve v Sloveniji se bodo vršile najbrže šele meseca marca. Deželni predsednik dr. Žerjav je sicer ukazal sestaviti volilne imenike po nekem načrtu za volilno pravico, ki ga je sam skoval, in ki ni pravičen in ne časa primeren. Delovni sloji bi bili izključeni od volilne pravice. Volilno pravico bi imeli po njegovem načrtu le občani, ki bivajo že dve leti v občini in žene, ki imajo ne le ljudsko šolo ampak tudi višje šole. Možakar je torej pogruntal volilno pravico čisto tako kakor mu je kazalo. No, mi mu ne zamerimo, ker vemo, da taka volilna pravica ne more obveljati. Predsednik Žerjav si je mislil, delne vlade ni, bom pa kar sam komandiral, bo že šlo. In sedaj bo pa... Žerjav vzel slovo. Ko se sestavi nova vlada, se bo posvetovala o volitvah in odredila sestavo volilnih imenikov na podlagi novih določb. Kljub temu pa morajo biti naši pristaši povsod pripravljeni, da pregledajo volilne imenike, vpišejo v imenike, kar ni naših ljudi vpisanih in dajo tudi izbrisati iz njega vse tiste, ki ne spadajo vanj, ker bati se je, da bodo vaški in mestni mogotci delali na vse kriplje, kako bi spravili naše ljudi. vo ob pravico do zastopstva v občinah.

Z velikim hobnom delajo klerikalci sedaj pred volitvami svojo politiko. Obrekujejo in lažejo, da se kar kadi. In če jim praviš, to in ono ni resnica, pa molče kakor zakleta grofica. Ko so bili še v belgrajski vladi, bi bili lahko marsikaj napravili, vsaj so vladali tri četrti leta. Bog ne daj, da bi pogledal v njih časopise in našel tam vsaj eno pametno stvar. Pa jih vprašaj, naj vendar povedo, kaj so delali, kako, da so zavozili to državno politiko, pa ti tudi ne dajo odgovora. Niti enega pomembnega dejanja ne morejo navesti. Svojo lenobo in nezmožnost hočejo prikriti z lažmi o naši stranki. Ker vse to nič ne pomaga, so pričeli jokati kakor srborito otroče in tako mlo prosi in pripovedujejo, kako bi radi sedeli v vladi in v občini, prav kakor otrok, ko se mu je po- legla jezica. Te prošnje in jok pa niso odkritosrčne. O ne, prijatelji, za oblast jim gre, boje se, da se bo ljudstvo samo vladalo in se jim tako vzame vpliv.

Delavska nezgodna zavarovalnica v Ljubljani opozarja ponovno vsa županstva in župne urade na § 56 nezgodnega zakona, po katerem so vse listine brez izjeme, ki so jih ti uradi dolžni izdajati ponesrečencem, vdovam in sirotam in ki služijo uradni uporabi del. zavarovalnice, kolka in pristojbin proste. Zato je protipostavno, ako nekatera županstva zahtevajo n. pr. za vdovska in življenska potrdila pristojbino. Interesirane opozarjamo, da se ob danih prilikah sklicujejo na to zakonito določilo.

Svetovni pregled.

Draginja v Gradcu. V Gradcu velja sedaj hleb kruha 4 K 16 vin., kilogram moke 11 K 20 vin. Mast velja že doli časa v nakupni ceni 160 do 180 K. Če se oobi cenejša mast, izvira iz starih zalog. Kilogram sladkorja bo kmalu dosegel ceno 50 kron; eno talce velja 4—5 K; fižol in polenta sta postala prava redkost. Les za kurjavo velja skoraj toliko kot meso pred vojno, dober premog skoraj več. Vsled neznosne draginje sta sedaj v avstrijski republiki samo dva sloja: delavstvo strada in trpi, na drugi strani živi aristokracija v izobilju, nasladah in razkošju.

Edvard Bernstein znani nemški socialistični pisatelj je slavil te dni sedemdesetletnico svojega rojstva.

Za šesturno delo v premogovnikih. »Berliner Tageblatt« javlja iz Bohuma: Na današnji seji izredne glavne skupščine »Stara zveza rudarjev« so končali debato o vprašanju delovnega časa. Pri glasovanju se je skupščina izrekla za to, da se delovni čas pod zemljo skrajša na šest ur. V poimenskem glasovanju so odklonili izsilitev šesturnega delovnega časa s štrajkom ali z odklanjanjem dela.

Obvestila.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev naznanja, da priredi v nedeljo dne 15. februarja 1920 na obletnico svojega obstanka dopoldne izredno skupščino in zvečer veselico v vseh zgornjih prostorih »Narodnega doma«, na katero vabi vsa sorodna društva.

Lihoje. Za časa stavke kovinarjev v Ljubljani po rudarjih tvrdke Schütz & Paulin nabrani znesek 139 K smo pravilno preiel. — Tokan.

Svarilo. Sodrugi od strokovne organizacije steklarjev na Orškem nas obveščajo, da je tamkaj cela vrsta steklarjev brez dela. Svarijo steklarje v Jugoslaviji pred potovanjem na Orško, ker bi število brezposelnih steklarjev le povečali. Tudi delovni pogoji grških steklarjev vsled tega trpe. Sodrugi steklarjem torej priporočamo, da v Orčijo ne potujejo.

V Bukarešti (Rumunija) stavkajo klobučarji in krznarji. Nihče izmed klobučarjev in krznarjev iz Jugoslavije ne potuje tja.

Ženni koledar za leto 1920. se je pričel razpošiljati te dni. Upamo, da se že v teku bodočega tedna odpošlje vsem naročnikom. Izvod stane 5 K. Naročila in denar za koledar naj se pošilja na upravo »Delavca« po nakaznici ali na po po- ložnicah, ki so označene z Ž. K. Pri ših naročilih je najbolje, če se denar naprej pošlje, ker so stroški za povzetje znatno večji.

Zahvala. Za pomoč, ki so mi jo naklonili za časa moje dolgotrajne bolezni moji tovariši, gospod obratovodja ter gos- podje pazniki premogovnika v Štorah, se najtopleje zahvaljujem. — Alojzij Petrin.

Zahvala. Vsem tovarišem in tovarišicam tovarne g. Polaka kakor tudi kra- jevni skupini Ljubljana osrednjega dru- štva usnarjev in sorodnih strok se za na- klonjeno mi pomoč v znesku 384 K naj- topleje zahvaljujem. — Ivan Tarnocij.

Zahvala. Člani podružnice Unije slov. rudarjev v Mežici so mi v času bolezni podarili znesek 165 K kot pomoč. Za ta dar se tovarišem iskreno zahvaljujem. — Martin Komar.

Zahvala. Podpisani izrekam tem po- tom vsem darovalcem, sodr. in sodružic- am, zaposleni mv pivovarni »Union«, ker so mi prišli v moji dolgotrajni bolezni zopet z zneskom 242 K 50 vin. na pomoč, najljepšo zahvalo. — Pirc Matevž.

Zahvala. Podpisani se tem potom, vsem darovalcem sodr. in sodružicam pi- vovarne »Union« za poslano mi večte- densko bolniško podnoro v znesku 100 K (edensto kron) najtopleje zahvaljujem. — Jožef Nadišar.

Zahvala. Tem potom se vsem sodr. odbornikom pivovarniškega delavstva »Union«, za nakazano mi podnoro. Iz re- zervnega sklada v znesku 100 K (ensto kron) ob moji večtedenski bolezni najtop- leje zahvaljujem. — Skrajnal Franz.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Francišanska ulica šte. 6.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila
za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
šur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica šte. 4.

priporočila svoje

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor
tudi za pozlatovanje in porahrovanje itd. V
zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne
prstane po vs. h vzorcih in merah, uhane i. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje
po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo
blago.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja
najboje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljakim mišim 7—; za podgane in miši
K 7—; za ščurke K 8—; posebno močna tinktura
za stenice K 7—; uničevalce moljev K 6—; prašek
proti mrčesom K 4— in 8—; mazilo proti ušem
pri ljudeh K 6—; mazilo za uši pri živini K 4—
in 8—; prašek za uši v obleki in perilu K 6—
tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenadi
(uničevalec rastlin) K 6—; prašek proti mravi
K 6—.

Pošilja po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 8.

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajska cesta 17.

priporočila svoje bogato zalogo

šivalnih stroje

in stroje za pi-
tenje

(Strickmaschine)

za rodbino in

obr. Pisalo

stroji Adler

Vozna koleca

Cenilki se dobe zastoni in franko.